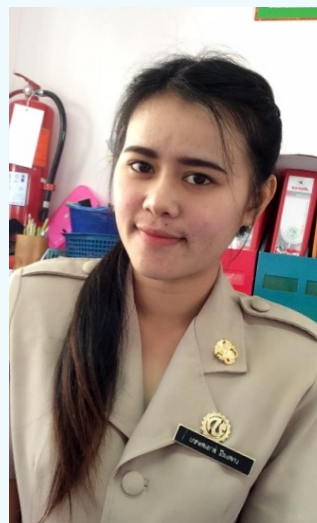

งานเดี่ยวสัปดาห์ที่ 1
สรุปประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย

เสนอ
ผศ.กรกนก ฐูประสม

จัดทำโดย
นางสาวเกศมณี ตามตะขบ
รหัส 571031321109

งานนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา การออกแบบและการพัฒนาหลักสูตร (1072202)
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย

วิวัฒนาการของการศึกษาไทยตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

การศึกษาไทยสมัยโบราณ
(พ.ศ. 1781 - พ.ศ. 2411) เริ่มตั้งแต่สมัย
สุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี
และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

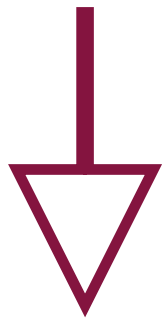
การศึกษาไทยสมัยปฏิรูปการ
ศึกษา (พ.ศ. 2411 - ปัจจุบัน) แบ่งออกเป็น
2 ช่วงคือ สมัยก่อน การเปลี่ยนแปลงการ
ปกครอง (พ.ศ. 2411 - พ.ศ. 2475) และ
สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองถึง
ปัจจุบัน (พ.ศ. 2475 - ปัจจุบัน)

การศึกษาไทยสมัย โบราณ (พ.ศ. 1781 - พ.ศ. 2411)

สมัยสุโขทัย

การจัดการศึกษาภายใต้การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีการศึกษาแบบถ่ายทอดการเรียนรู้ที่ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน โดยมี วัดเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของการศึกษา

ลักษณะการจัดการศึกษา

1. การศึกษาในวังเป็นการจัดการศึกษาสำหรับพระราชโอรสหรือเชื้อพระวงศ์
2. การศึกษาในสำนักราชบัณฑิตเป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุตรหลานเจ้านายเชื้อพระวงศ์ และบุตรหลานของขุนนางข้าราชการ คหบดี
3. การศึกษาในวัดเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ชายไทยที่ต้องการบวชเรียนเพื่อมีความรู้
4. การศึกษาในบ้านเป็นการจัดการศึกษาสำหรับกุลบุตรกุลธิดาตามบ้านขุนนางหรือคหบดี

ภาพที่ 1.2 พ่อขุนรามคำแหงมหาราชและหลักศิลาจารึก
ที่มา : <http://www.chaoprayanews.com/>

พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงคิดประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้นเป็นครั้งแรกโดย ทรงดัดแปลงมาจากตัวหนังสือขอมและมอญ ซึ่งนับว่าเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญยิ่งของความเป็นชาติและเป็น รากฐานที่สำคัญด้านอักษรศาสตร์ โดยมีหลักฐานที่สำคัญคือหลักศิลาจารึก ที่จารึกประวัติศาสตร์ในสมัย สุโขทัย

สมัยกรุงศรีอยุธยา

จากการติดต่อกับชาวตะวันตกนี้เอง ทำให้การศึกษาไทยมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้น เช่น ดาราศาสตร์ การทำน้ำประปา การแพทย์ การก่อสร้าง

ลักษณะการจัดการศึกษา

รูปแบบการจัดการศึกษาและสถานศึกษา เหมือนกับสมัยสุโขทัย 4 ลักษณะคือ การศึกษาในวัง สำนักราชบัณฑิต วัดและบ้าน เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียน มิชชันนารี ซึ่งเป็นโรงเรียนของชาวตะวันตกที่เข้าเผยแพร่ศาสนาของตนด้วย

ภาพที่ 1.3 การจัดการศึกษาสมัยโบราณและหนังสือจินตามณี
ที่มา : <http://www.lovesiamoldbook.com>

ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้โปรดให้พระโหราธิบดีแต่งแบบเรียนภาษาไทยชื่อว่า จินตามณี ซึ่งเป็นหนังสือแบบเรียนภาษาไทยเล่มแรกที่แต่งไว้เพื่อหัดอ่านและฝึกหัดการแต่งโคลงฉันท์กาพย์ กลอนจินตามณีจึงเป็นแบบเรียนเล่มแรกของไทยและเป็นแม่แบบของแบบเรียนสมัยต่อมา

สมัยกรุงธนบุรีและ รัตนโกสินทร์ตอนต้น

เมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรีได้กอบกู้อิสรภาพแล้วจึงต้องเร่งฟื้นฟูประเทศเก็บรวบรวมสรรพตำราจากแหล่งต่างๆ ที่รอดพ้นจากการทำลายจากสงครามและได้ย้ายเมืองหลวงมาที่กรุงธนบุรีและเริ่มต้นการ ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวรรณคดีขึ้นใหม่ วัดยังเป็นสถานศึกษาที่ให้การศึกษแก่ประชาชนส่วนใหญ่ เช่น เดิมส่วนราชสำนักก็เป็นสถานศึกษาสำหรับบุตรหลานเจ้านายเชื้อพระวงศ์และบุตรหลานของขุนนาง ข้าราชการบริพาร คหบดี

สมัยรัชกาลที่ 1

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงฟื้นฟู การศึกษาด้านอักษร ศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดี ศิลปะ กฎหมาย วิชาแพทยแผนโบราณ สังคายนาพระไตรปิฎก

สมัยรัชกาลที่ 2

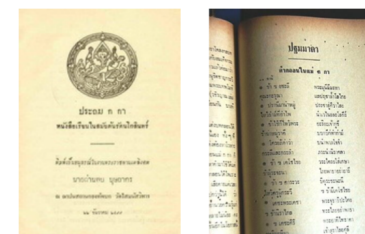
พระพุทธเลิศหล้านภาลัยท่านทรง เชี่ยวชาญ ทางด้านอักษรศาสตร์และนาฏศิลป์ ทำให้มีกวีและผลงานที่ทรงคุณค่ามากมาย เช่น นิทานเรื่องพระอภัย มณี นิราศภูเขาทองของสุนทรภู่ นิราศนรินทร์ ของนายนรินทร์เบ ศร

ภาพที่ 1.4 ผลงานที่ทรงคุณค่าของสุนทรภู่ กวีในรัชสมัยรัชกาลที่ 2 ที่ได้รับยกย่องจากองค์การยูเนสโกให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านงานวรรณกรรม ที่มา : <http://www.tourtooktee.com/>

สมัยรัชกาลที่ 3

สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงส่งเสริมการศึกษาด้าน ศาสนา โปรดให้มีการบูรณ ปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพน พระองค์ท่านทรงให้มีการ แต่งแบบเรียนภาษาไทยขึ้น อีก 2 เล่ม ได้แก่ หนังสือ ประถม ก กา และประถม มาลา

ภาพที่ 1.5 แบบเรียนภาษาไทย หนังสือประถม ก กาและประถม มาลา ที่มา : <http://www.sahavicha.com/>

สมัยรัชกาลที่ 4

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง เห็นความสำคัญของการ ศึกษาจึงทรง จ้างนางแอน นา เอช เลียวโนเวนส์ มา สอนสมเด็จพระเจ้าลูกยา เเธอจนรอบรู้ภาษาอังกฤษ เป็นอย่างดี ทำให้ เจ้านาย และข้าราชการชั้นสูงนิยม จ้างครูฝรั่งมาสอนหนังสือ และภาษาอังกฤษแก่บุตร หลานที่บ้าน

การศึกษาไทยสมัยปฏิรูปการศึกษา

สมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง(พ.ศ.2411-พ.ศ.2475)

สมัยรัชกาลที่ 5 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวการศึกษาไทยในสมัยนี้จึงเปลี่ยนรูป จากแบบไม่เป็นทางการ ไม่มีระเบียบแบบแผนเป็นการศึกษามีระบบ มีระเบียบแบบแผน (Formal education)มีการจัดทำโครงการศึกษาชาติ มีการกำหนดวิชาเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การสอบไล่และจัดให้มีทุนเล่าเรียนหลวงเพื่อให้ราษฎรได้รับ โอกาสในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชา

ภาพที่ 1.6 การปฏิรูปการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งเป็นรากฐานของการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน
ที่มา : <http://newake.blogspot.com/2012/12/5-5.html>

ภาพที่ 1.7 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย
ที่มา : <http://www.cc.ahs.chula.ac.th/HISTORY/HISTORY.HTM>

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช 2464 บังคับให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 7 ปีเข้าเรียนในโรงเรียนจนอายุครบ 14 ปีบริบูรณ์โดยไม่ต้องเสีย ค่าเล่าเรียน

สมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปกครองประเทศให้มี ความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับ นานาอารยประเทศ พระองค์ทรงนำเอาแบบอย่างและวิธีการที่เป็นประโยชน์ จากต่างประเทศมาใช้เป็นหลัก ในการ ปรับปรุงการศึกษา เช่น นำวิชาลูกเสือ

สมัยรัชกาลที่ 7 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เริ่มเกิดปัญหาการเมือง ภายในประเทศ มีการวิพากษ์วิจารณ์ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชและเรียกร้อง ให้มีการเปลี่ยนแปลง ทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองการปกครอง ซึ่งได้รับอิทธิพลจากจักรวรรดินิยมตะวันตก

สมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน(พ.ศ.2475-ปัจจุบัน)

ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบ ประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

หลังจากประเทศไทยประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่ง กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยแม่บทในการจัดการศึกษา ของประเทศในปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้

1. โครงการศึกษา พ.ศ. 2441
2. โครงการศึกษา พ.ศ. 2445
3. โครงการศึกษา พ.ศ. 2450 (แก้ไขเพิ่มเติมจากพ.ศ. 2445)
4. โครงการศึกษา พ.ศ. 2452 (แก้ไขเพิ่มเติมจากพ.ศ. 2451)
5. โครงการศึกษา พ.ศ. 2456
6. โครงการศึกษา พ.ศ. 2458 (แก้ไขเพิ่มเติมจากพ.ศ. 2456)
7. โครงการศึกษา พ.ศ. 2464
8. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2475
9. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479
10. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494
11. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503
12. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520
13. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535
14. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

สมัยรัชกาลที่ 9 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน พระราชทรัพย์ ส่วนพระองค์เพื่อสนับสนุนการศึกษา ดังนี้

- 1.พระราชทาน พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อก่อตั้งกองทุนการศึกษาขึ้นหลายทุนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เช่น มูลนิธินันทมหิตลเป็นทุนสำหรับการศึกษาในแขนงวิชาต่างๆ ทุนมูลนิธิภูมิพล ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนการศึกษาสงเคราะห์ในมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ทุนมูลนิธิราชประชาสมาสัย ในพระบรมราชูปถัมภ์และมูลนิธิ โรงเรียนราชประชาสมาสัย ทุนนวฤกษ์ ทุนการศึกษาพระราชทานแก่นักเรียนเฉพาะกรณี
- 2.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้ทหารช่วยก่อสร้าง โรงเรียนและจัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ พร้อมทั้งพระราชทาน นามว่า โรงเรียนร่มเกล้า ในจังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 3.พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้มี โอกาสเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษา โดยอาราธนาพระภิกษุเป็นครูสอนในวิชาสามัญและอบรมศีลธรรมแก่นักเรียน
- 4.ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระราชทรัพย์ช่วยเหลือและให้ความอุปถัมภ์และทรงให้คำแนะนำ โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งมีทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน เช่น โรงเรียนจิตรลดา โรงเรียน ราชวินิต โรงเรียนไกลกังวล โรงเรียนราชประชาสมาสัย โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัย

5.ทรงริเริ่มตั้งศาลารวมใจตามหมู่บ้านในชนบทเพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นทั้งอ่านหนังสือและพระราชทานหนังสือประเภทต่างๆ

6.ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอยู่ทั้งหมด 6 ศูนย์เป็นศูนย์รวมของการศึกษาค้นคว้า ทดลองวิจัย และแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และการประกอบอาชีพของราษฎรที่อาศัยในภูมิลำเนาประเทศนั้นๆ

7.โรงเรียนพระดาบส เกิดขึ้นตามพระราชดำริที่ต้องการให้การศึกษาแก่ประชาชน ในลักษณะการฝากตัวเป็นศิษย์ โดยใช้สถานที่ของสำนักพระราชวัง

8.ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ในแต่ละสาขาวิชาร่วมจัดทำสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ประกอบด้วย 7 สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ แพทยศาสตร์ และคณิตศาสตร์

